

Alaikäisten väkivaltaiselle käyttäytymiselle altistavat tekijät

Alma Lumio, Katariina Manninen ja Iiris Tontti

2024 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Alaikäisten väkivaltaiselle käyttäytymiselle altistavat tekijät

Iiris Tontti

Alma Lumio, Katariina Manninen ja

Terveystieteiden (AMK)
Opinnäytetyö
Helmikuu, 2024

Alma Lumio, Katariina Manninen ja Iiris Tontti

Alaikäisten väkivaltaiselle käyttäytymiselle altistavat tekijät

Vuosi 2024 Sivumäärä 36

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata alaikäisten väkivaltaiselle käyttäytymiselle altistavia tekijöitä. Tavoitteena oli tuottaa ammattilaisille tietoa väkivallan ennaltaehkäisemiseksi ja varhaisten riskien tunnistamiseksi. Tutkimuskysymyksenä oli millaiset tekijät altistavat alaikäiset väkivaltaiselle käyttäytymiselle? Opinnäytetyö toteutettiin kuvailevana kirjallisuuskatsauksena. Yhteistyökumppanina toimi HyTe ry, joka tukee ja auttaa hyvinvoinnin sekä terveyden edistämiseen keskittyviä järjestöjä Uudellamaalla.

Opinnäytetyön aineiston haussa käytettiin tieteellisiä tietokantoja kuten ProQuest-, PubMed- ja Google Scholar. Analysoitavaksi valikoitui 14 kansallista ja kansainvälistä artikkelia, jotka oli julkaistu vuosina 2012-2023. Aineisto analysoitiin teemoittelemalla, jonka tuloksena muodostui viisi yläteemaa, joita ovat: psyykinen hyvinvointi ja käyttäytyminen, yksilölliset tekijät, kasvatus ja sosioekonominen asema, ympäristö- ja ulkoiset tekijät sekä sosioemotionaaliset taidot.

Tulokset osoittivat, että väkivallan syyt ovat monisyisiä, eikä yhtä selkeää syytä ole. Tuloksista voidaan kuitenkin huomata, että kaikki muodostuneet yläteemat vaikuttavat yhdessä alaikäisten väkivallan alttiuteen. Opinnäytetyö toi esiin tarpeen lähestyä aihetta monialaisesti huomioiden perheiden, koulujen, terveydenhuollon ja yhteisön tuen alaikäisten väkivallan riskin vähentämiseksi. Lisätutkimus on tarpeen alaikäisten väkivallan taustatekijöiden syvällisempään ymmärtämiseen ja tehokkaampien interventioiden kehittämiseksi nuorten tueksi.

Asiasanat: alaikäinen, väkivalta, käyttäytyminen, taustatekijät

Alma Lumio, Katariina Manninen ja Iiris Tontti

Factors that predispose minors to violent behaviour

Year

2024

Pages

36

The purpose of the thesis was to describe the factors that lead to violent behaviour among minors. The aim was to provide professionals with information to prevent violence and identify early risks. The thesis discussed what factors predispose minors to violent behaviour. The thesis was conducted as a descriptive literature review. Networking NGO and influencer - HyTe ry, which supports and helps organisations focusing on well-being and health promotion in Uusimaa, was a cooperation partner.

The thesis was based on scientific data retrieved from various sources such as ProQuest, PubMed and Google Scholar. Fourteen national and international articles published between 2012 and 2023 were selected for analysis. The material was analysed by thematisation, and as a result of the thematisation five, overarching themes were formed: psychological well-being and behaviour, individual factors, education and socio-economic status, environmental and external factors and socio-emotional skills.

The results showed that the causes of violence are complex and that there is no single clear cause. However, the results showed that all the overarching themes that emerged together influence the susceptibility of minors to violence. The thesis highlighted the need to approach the issue in a multidisciplinary way, taking into account family, school, health and community support to reduce the risk of violence among minors. Further research is needed to better understand the factors behind youth violence and to develop more effective interventions to support young people.

Keywords: minor, violence, behaviour, background factors

Sisällys

1	Johdanto	6
2	Yhteistyö HyTe ry:n kanssa	7
3	Alaikäinen väkivallan tekijänä	7
	3.1 Alaikäinen	7
	3.2 Nuorisorikollisuus.....	8
4	Alaikäisten väkivallan taustatekijät.....	9
	4.1 Väkivalta	9
	4.2 Fysiologiset riskitekijät.....	10
	4.3 Neuropsykiatriset- ja käytöshäiriöt väkivallan altistavina tekijöinä.....	10
	4.4 Vanhemmuus ja kasvatuskäytänteet.....	11
	4.5 Ulkoiset tekijät.....	11
5	Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite.....	12
6	Opinnäytetyön toteutus.....	13
	6.1 Aineisto- ja aineistonkeruumenetelmät.....	13
	6.2 Aineiston analyysi	15
7	Opinnäytetyön tulokset	16
	7.1 Psykkinen hyvinvointi ja käyttäytyminen	16
	7.2. Yksilölliset tekijät.....	17
	7.3. Kasvatus ja sosioekonominen asema.....	18
	7.4 Ympäristö- ja ulkoiset tekijät	20
	7.5. Sosioemotionaaliset taidot.....	22
8	Pohdinta	23
	8.2 Luotettavuus ja eettisyys	23
	8.3 Johtopäätökset, kehittämissuhteet ja jatkotutkimuksen aiheet	24
9	Lähteet.....	28
Taulukot	32
	Taulukko 1: Aineiston sisäänotto- ja poissulkukriteerit	32
	Taulukko 2: Tietokantojen aineistohaku.....	32
	Taulukko 3: Aineistoista saadut ylä- ja alateemat	32
10	Liitteet	32

1 Johdanto

Viime vuosikymmeninä nuorten väliset väkivallan eri muodot ovat vähentyneet, mutta kuitenkin lähiaikoina on huomattu merkkejä vakavamman väkivallan lisääntymisestä nuorten keskuudessa erityisesti tilanteissa, joissa toista uhataan tai käytetään teräasetta. Vuoden 2021 Kouluterveyskyselyn mukaan 16 % peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisista nuorista oli kokenut fyysistä uhkaa edellisen vuoden aikana. Kouluterveyskyselyn perusteella voidaan myös todeta, että mitä vanhemmasta nuoresta on kyse, sitä todennäköisemmin väkivallan tekijä on samanikäinen ikätoveri. On kuitenkin tärkeä huomata, että vakava väkivalta on yhä äärimmäisen harvinaista. Vakavaa väkivaltaa esiintyy kuitenkin enimmäkseen nuorilla, joilla on taustalla päihderiippuvuutta tai elämän muita haasteita. (THL 2023.)

Keskusrikospoliisin raportin “Nuorten väkivaltarikollisuuden määrä ja piirteet poliisin tietoon tulleen rikollisuuden valossa” mukaan nuorten väkivaltarikollisuus väheni 2010-luvun alkupuolella. Kuitenkin vuoden 2015 jälkeen alle 15-vuotiaiden rikosepäilyt ovat kasvaneet merkittävästi. Julkisessa keskustelussa nuorten väkivaltarikollisuuden kasvua on perusteltu sosiaalisella huono-osaisuudella, maahanmuutolla, koronatilanteella, jengiytymisellä, viranomaisvastaisuudella ja huumausaineilla. (Danielsson 2022.)

Opinnäytetyö on rajattu käsittelemään altistavia tekijöitä, jotka johtavat alaikäisten vakavaan fyysiseen ja henkiseen väkivaltaan. Terveystieteiden ammattilaisten on tärkeä osata havaita ja huomioida riskitekijöitä, jotka voivat altistaa alaikäisen väkivaltaiselle käyttäytymiselle. Koska nuorten vakava väkivalta on Suomessa suhteellisen uusi ilmiö, olisi tärkeää tutkia aihetta laajemmin. Laajempien tutkimusten perusteella voidaan helpommin havaita alaikäisten riskikäyttäytymistä ja osata puuttua siihen moniammatillisesti ennakoiden. (THL 2023.)

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata alaikäisten väkivaltaiselle käyttäytymiselle altistavia tekijöitä. Tavoitteena oli tuottaa ammattilaisille tietoa väkivallan ennaltaehkäisemiseksi ja varhaisten riskien tunnistamiseksi. Ammattilaiset voivat hyödyntää koottua tietoa kehittämistyössä väkivallan ennaltaehkäisemiseksi, varhaisen väkivaltariskin tunnistamiseksi sekä tukea perheitä alaikäisen kasvatuksessa. Opinnäytetyössä koottu tieto voi toimia tietoperustana myös koulutusohjelmien suunnittelulle.

2 Yhteistyö HyTe ry:n kanssa

Yhteistyökumppanimme HyTe ry on Uudenmaan alueen verkostojärjestö, joka tukee ja auttaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen keskittyviä järjestöjä. HyTe ry toimii tahona, joka havaitsee ja korjaa epäkohtia, tarjoaa tukea yksilöille, koordinoi hyvinvointia ja terveyttä edistäviä hankkeita sekä edistää järjestöjen toimintaedellytyksiä. Lisäksi se rakentaa yhteistyötä järjestöjen ja julkisen sektorin välille, toimii järjestöjen puolestapuhujana ja tunnustaa järjestöjen yhteiskunnallisen roolin ja merkityksen. (HyTe ry 2023.)

Opinnäytetyö sai alkunsa yhteistyön pohjalta. HyTe ry toi ilmi tarpeen saada koottua tietoa alaikäisten väkivaltaiselle käyttäytymiselle altistavista tekijöistä. Tämä tarve syntyi nuorten rikollisuuden lisääntymisen myötä. HyTe ry tekee yhteistyötä viranomaisten, kuten poliisin kanssa, mutta halusi viedä tätä työtä vielä pidemmälle kasvatus-, terveys-, ja sosiaalialan ammattilaisille, jotta varhaista tunnistamista ja puuttumista voitaisiin parantaa. HyTe ry:n tavoitteena on opinnäytetyötä hyödyntämällä vastata ajankohtaiseen tarpeeseen ja edistämään alaikäisten hyvinvointia ja turvallisuutta yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. (HyTe ry 2023.)

3 Alaikäinen väkivallan tekijänä

3.1 Alaikäinen

Alaikäinen määritellään alle 18 -vuotiaaksi henkilöksi (Finlex 2022). Alaikäisellä on itsemääräämisoikeus, joka tarkoittaa yksilön oikeutta tehdä omia päätöksiä omasta elämästään, kehostaan, terveydestään ja muista elämää koskevista asioista.

Itsemääräämisoikeus terveydenhuollon palveluissa tarkoittaa, että alaikäisen mielipide hänen hoitoonsa selvitetään, kun se on hänen ikäänsä ja kehitystasoonsa nähden mahdollista. Vaikka hän ei pystyisi itse tekemään päätöksiä, hänen on silti tärkeää saada ilmaista mielipiteensä. Yhteistyö vanhempien tai muun laillisen edustajan kanssa on keskeistä, mutta alaikäinen voi itse tehdä päätöksiä, jos ammattilainen arvioi hänen kykenevän siihen iän ja kehitystason perusteella. (THL 2023.)

Suomi on ratifioinut lasten oikeuksien sopimuksen vuonna 1991. Sopimus turvaa kaikille alle 18-vuotiaille yhtäläiset oikeudet. Lapsen oikeuksien sopimus perustuu ajatukseen, että lapset ovat erityinen ryhmä kehitykseltään ja tarpeiltaan. He tarvitsevat erityistä suojelua niin fyysisesti kuin henkisesti. Sopimuksen tavoitteena on poistaa lapsiin kohdistuva huono kohtelu ja epäoikeudenmukaisuudet. Sopimus sisältää samoja oikeuksia kuin muut ihmisoikeussopimukset, mutta sisältää lapsille suunnattuja oikeuksia, kuten lapsen edun ensisijaisuus, oikeus kehitykseen ja oikeus huomioon otavaan mielipiteeseen. Aikuiset ovat vastuussa lapsen oikeuksien toteutumisesta sekä viranomaisilla on velvollisuus toimia lapsen

oikeuksien toteuttamiseksi. Lapsen oikeuksien sopimus määrittelee lapsen ihmisoikeuksien vähimmäistason. (Ihmisoikeusliitto 2023.)

3.2 Nuorisorikollisuus

Fyysinen väkivalta ja kiusaaminen ovat yleisiä nuorten keskuudessa. Nuorisorikollisuus näyttäytyy usein ryhmäilmiönä. Nuori voi hakea elämäänsä sisältöä tappeluilla tai muulla aikuisten näkökulmasta haitallisella toiminnalla, mikäli muunlainen arki tai tekeminen ei tuota nuorelle mielihyvää tai hyväksyntää. Pahoinpidellyt, ryöstöjen tai hyväksikäytön uhriksi joutuneet nuoret ajautuvat usein myös itse tekemään vakavia rikoksia. (Turkka & Saarholm 2023, 35-37.)

Enemmistö nuorten tekemistä henkirikoksen uhreista sekä tekijöistä on miehiä. Nuorten henkirikokset ja ei-kuolemaan johtava väkivalta eivät ainoastaan lisää merkittävästi ennenaikaisen kuoleman, vamman ja vammaisuuden riskiä, vaan niillä on myös vakavia, usein koko eliniän kestäviä vaikutuksia henkilön psyykkiseen ja sosiaaliseen toimintakykyyn. Tämä voi vaikuttaa uhrien perheisiin, ystäviin ja yhteisöihin. Yhteiskunnallisella tasolla nuorten väkivalta lisää terveys-, hyvinvointi- ja oikeuspalvelujen kustannuksia. Myös seksuaalinen väkivalta vaikuttaa merkittävään osaan nuorista. (WHO 2023.)

Tutkimuksissa on osoitettu päihdehäiriöiden liittyvän suurentuneeseen riskiin joutua väkivallan uhriksi. Aggressiivisuus, impulsiivisuus sekä muut käyttäytymisen ongelmat lisäävät riskiä altistua väkivallalle. Ahdistuneiden nuorten ja väkivaltarikosten välillä on myös havaittu yhteyksiä. (Oulasmaa 2023.)

Nuorisorikollisuutta voi ilmetä erilaisissa muodoissa. Koska ilmiö on laaja ja monimuotoinen Turkka & Saarholm (2023) ovat eritelleet nuorisorikollisuuden muodot seuraavasti: rajojen haku, nuoruuden kokeilut, rikokset oireena jostain, joukossa tyhmyys tiivistyy, kostot, statuksen haku ryhmässä, rikokset päihteiden vuoksi, rikollinen identiteetti ja rikollisten arvojen omaksuminen. (Turkka & Saarholm 2023, 33.)

Polstatin tilastoon on viitattu rikoksien kehittymisestä eri ikäryhmissä. Tilastosta käy ilmi, että vuosina 2015-2021 alaikäisten väkivaltarikollisuus on ollut nousussa. Erityisesti 15-17 -vuotiaiden rikosepäilyjen suhde on kasvanut 32 prosenttia, 9-11-vuotiaiden 90 prosenttia ja 12-14-vuotiaiden peräti 134 prosenttia verrattuna vuoden 2015 tasoon. Ruumiilliset pahoinpitelyepäilyt viimeisen viiden vuoden aikana ovat kasvaneet suuresti nousten hieman yli 1800 rikosepäilystä 3500 rikosepäilyyn. (Danielsson 2022, 5.)

Alaikäisen rikosoikeudellinen vastuu viittaa siihen, kuinka lain mukaan alaikäiset käsitellään rikosoikeudellisissa tapauksissa. Tämä perustuu oletukseen siitä, että nuoremmilla yksilöillä on vielä kehittymätön kyky ymmärtää tekojensa seurauksia ja vastuuta niistä. Suomessa alaikäisen rikosoikeudellinen vastuu on säädelty nuorisorikosoikeudellisessa järjestelmässä,

joka koskee alle 18-vuotiaita. Alaikäisen rikosoikeudellista vastuuta säätelee erityinen lainsäädäntö, joka pyrkii huomioimaan nuoren kehitysvaiheen ja tukemaan hänen sosiaalista kasvuaan ja sopeutumistaan yhteiskuntaan. Tavoitteena on usein nuoren kuntouttaminen ja uusien rikosten ehkäisy. (Rikoslaki 39/1889.)

Nuorisorangaistus on erityinen rikoslakiin sisältyvä rangaistus, johon 15-17 -vuotias nuori voidaan tuomita silloin, kun sakko katsotaan riittämättömäksi ja ehdoton vankeus liian ankaraksi seuraamukseksi. (Rikosseuraamuslaitos 2022.)

4 Alaikäisten väkivallan taustatekijät

4.1 Väkivalta

Väkivalta voidaan määritellä tahallisenä fyysisenä, psyykkisenä, henkisenä tai seksuaalisena tekona, joka aiheuttaa vahinkoa, kärsimystä tai loukkaantumista toiselle yksilölle tai hänen omaisuudelleen (WHO 2002). Väkivalta viittaa tarkoitukselliseen vallan, kontrollin tai fyysisen voiman käyttöön tai sen uhkaamiseen toista ihmistä tai ihmisryhmää kohtaan. Tällainen käytös voi aiheuttaa tai on vaarassa aiheuttaa fyysisiä tai psyykkisiä vammoja, kehityshäiriöitä, perustarpeiden tyydyttämättä jäämistä tai jopa kuoleman. (Bildjuschkin, Ewalds & Hietämäki 2020.)

Väkivaltailmiö on monitahoinen johtuen yksilöiden välisistä suhteista, sosiaalisista-, kulttuurisista- ja ympäristöllisistä tekijöistä, jotka vaikuttavat monimutkaisesti toisiinsa. Moninaisen luonteensa vuoksi väkivallasta käytetään erilaisia termejä. Väkvaltailmiö on äärimmäisen monimutkainen ja sen taustalla vaikuttaa lukuisia eri tekijöitä. Se johtuu monien eri vaikutteiden, kuten yksilöllisten ominaisuuksien, ihmissuhteiden, sosiaalisten, kulttuuristen ja ympäristöllisten tekijöiden monimutkaisesta yhteisvaikutuksesta. Nämä elementit vaikuttavat toisiinsa monitahoisesti ja luovat pohjan väkivallan ilmenemiselle eri konteksteissa. (Rikosuhripäivystys 2019.) Lapsiin kohdistuva väkivalta tarkoittaa sellaista väkivaltaa, joka voi aiheuttaa fyysisiä vammoja tai vaarantaa lapsen hyvinvoinnin, turvallisuuden, terveyden tai emotionaalisen kehityksen (Bildjuschkin, Ewalds & Hietämäki 2020).

Väkivalta voidaan jakaa kolmeen alatyyppeihin uhrin ja tekijän suhteen mukaan. Näitä alatyyppejä ovat itseohjautuva väkivalta, ihmisten välinen väkivalta sekä kollektiivinen väkivalta. Itseohjautuva väkivalta tarkoittaa väkivaltaa, jossa tekijä ja uhri ovat sama henkilö esimerkiksi itsetuhoisuus tai itsemurha. Ihmisten välisellä väkivallalla tarkoitetaan yksilöiden välistä väkivaltaa, jotka voivat ilmetä perhe- ja parisuhdeväkivaltana sekä yhteisöväkivaltana. Kollektiivinen väkivalta viittaa suurempien yksilöryhmien harjoittamaan väkivaltaan ja se voidaan jakaa sosiaaliseen, poliittiseen ja taloudelliseen väkivaltaan. (WHO 2023.)

4.2 Fysiologiset riskitekijät

Nuoruudessa otsalohkot ovat jo hyvin samanlaiset kuin aikuisilla, mutta ne eivät kuitenkaan vielä kykene toimimaan aikuisten aivojen tavoin. Esimerkiksi etuotsalohkon harkintaa säätelevät alueet eivät vielä ole kehittyneet kunnolla. Nuoruudessa aivosoluja ja hermoyhteyksiä on enemmän kuin aikuisilla. Kehityksen edetessä hermosoluja vähenee ja valkea aine eli myeliini lisääntyy hyvien yhteyksien vahvistuessa. Riskikäyttäytymistä on selitetty sillä, että aivojen limbiset alueet kuten mielihyvakeskus ja mantelitumake kehittyvät etuotsalohkoa aikaisemmin. Aivojen kehitys jatkuu vielä 18 ikävuoden jälkeenkin. Nuoren joutuessa äkilliseen tilanteeseen adrenaliinitasot nousevat, jolloin aistit valpastuvat ja osa aivoista toimii aktiivisemmin. Tällöin myös osa aivoista lamaantuu. Näissä tilanteissa nuori saattaa toimia ennen kuin tajuaa mitä on tekemässä. (Turkka & Saarholm 2023, 76-77.)

4.3 Neuropsykiatriset- ja käytöshäiriöt väkivallan altistavina tekijöinä

Neuropsykiatriset häiriöt ovat aivojen toimintaan liittyviä häiriöitä, joihin kuuluvat muun muassa ADHD, autismin kirjo, Touretten oireyhtymä, aistiyliherkkyys sekä tunnesäätelytaitojen haasteet (Mielenterveystalo 2023). Näihin häiriöihin liittyy usein impulsiivisuutta ja sosiaalisten taitojen haastetta, jotka voivat altistaa väkivaltaiselle käyttäytymiselle. Turkan (2023) mukaan hoitamattoman ADHD:n ja rikollisuuden välillä on selvä yhteys (Turkka & Saarholm 2023, 82). ADHD:n oirekuvan tunnistaminen on parantunut ja hoitoon osataan hakeutua helpommin, joten diagnoosien määrä on kasvanut. Kuitenkin väestöpohjaisen tutkimuksen perusteella ADHD:n esiintyvyys väestössä ei ole lisääntynyt. (Käypähoito -suositus 2019.)

Autismin kirjolla olevalla on usein sosiaalisen vuorovaikutuksen haasteita. Arjen toiminnanohjauksessa ollessa haasteita, on vaikea myös joustaa ennakoimattomissa tilanteissa. Tällaisissa tilanteissa voi ilmetä tunne- ja kuuloaistin poikkeavuuksia, jolloin esimerkiksi rauhoittava kosketus voi laukaista väkivaltaiseen käyttäytymiseen. (Turkka & Saarholm 2023, 83.) Touretten oireyhtymä voi näyttäytyä lapsella kiukkukohtauksina sekä impulsiivisena käyttäytymisenä. Tunnesäätelytaitojen haasteet voivat näyttäytyä äkillisenä hermostumisena sekä vuorovaikutustaitojen puutteena. Voimakkaan tunnereaktion taustalla voi olla muita tunteita, joita nuori ei osaa käsitellä. (Mielenterveystalo 2023.)

Käytöshäiriöksi luokitellaan vähintään kuusi kuukautta kestävä käyttäytymismalli, joka rikkoo perusnormeja ja toisten perusoikeuksia. Käytöshäiriöt ilmenevät ikätasosta poikkeavana uhmakkaana, epäsosiaalisena ja aggressiivisena käyttäytymisenä, joka aiheuttaa haasteita sosiaalisissa tilanteissa. Diagnoosikriteereihin kuuluu esimerkiksi toistuvat riidat aikuisten kanssa, ärsyttäminen ja tappeluiden aloittaminen. Pojilla käytöshäiriöt ovat yleisimpiä kuin

tytöillä. (Turkka & Saarholm 2023, 83.) Käytöshäiriöitä esiintyy 5 % lapsista ja nuorista ja niihin liittyy monesti kehityksellisiä ongelmia, oheissairauksia sekä psykososiaalista kuormitusta. Nuorilla, jotka ovat syyllistyneet rikoksiin, käytöshäiriöiden esiintyvyys on merkittävästi yleisväestöä suurempi. (Käypähoito -suositus 2018.)

Nuoruusiässä käytöshäiriöt lisääntyvät ja myös neuropsykiatriset häiriöt altistavat käytöshäiriöille. Käytöshäiriöille altistavat myös perhetilanteen, kasvatuksen ja vanhemmuuden haasteet kuten epäjohdonmukainen tai ankara kasvatusta sekä negatiivinen perheensisäinen vuorovaikutus. (Puustjärvi & Repokari 2017, 1364-1365.)

4.4 Vanhemmuus ja kasvatuskäytänteet

Turvaton ja väkivaltainen kasvu ympäristö ei tue lasten normaalia kehitystä ja se voi näkyä välittöminä tai pitkäaikaisena oireiluna. Vauvaiässä turvaton kasvu ympäristö voi oireilla uni- ja syömisongelmina sekä varhaisen vuorovaikutuksen kehityshäiriönä. Leikki-ikäisillä oireilu voi näkyä tunteiden hallinnan haasteina, käytösongelmina sekä kehityksen hidastumisena. Perheväkivallasta voi aiheutua lapselle post-traumaattinen stressihäiriö, joka voi pitkittyessään kehittyä käytöshäiriöksi. Turvattomuuden tunteet lapsuudessa voivat aiheuttaa tunteiden säätelyn vaikeuksia ja heikentää lapsen psyykkistä terveyttä. (Reunanen 2016, 10-11.)

Lapselle ja nuorelle on tärkeää, että hänellä on elämässään edes yksi turvallinen kiintymyssuhde. Tällöin lapsi voi saada kokemuksia pärjäämisestä sekä siitä, että vaikeissakin tilanteissa voi saada apua. Vaikka nuori kasvaisi vaikeiden perhetilanteiden ympärillä, voi hän silti kasvaa tasapainoiseksi aikuiseksi. (THL 2021.)

Väkivaltaa kokenut lapsi voi kohdata vaikeuksia kehityksessään ja altistua psykosomaattisille ja psyykkisille sairauksille, kuten masennukselle. Voimattomuuden ja vihan tunteet voivat ilmetä vakavina oireina, kuten ahdistuksena ja turvattomuutena. Aggressiivinen käyttäytyminen on yleinen reaktio ja väkivallan kohtaaminen lisää riskiä käytösongelmiin, sopeutumattomuuteen ja aggressiivisuuteen. (MLL 2023.)

Väkivalta voi olla myös ylisukupolvista. Ylisukupolvisuudella tarkoitetaan ilmiötä, jossa jokin ongelma tai ominaisuus siirtyy sukupolvelta toiselle. Ylisukupolvisesti periytyvät ongelmat voidaan katkaista esimerkiksi tarjoamalla yhdenvertaisia ja yksilöllisesti kohdennettuja yhteiskunnan palveluja. (Kilpeläinen & Kokko 2022.)

4.5 Ulkoiset tekijät

Pelastakaa Lapset ry:n (2020) Lapsen ääni- raportin mukaan matalatuloisten perheiden lapset ovat tunteneet ahdistuneisuutta ja stressiä perheen taloudellisen tilanteen vuoksi. Lapset ovat kokeneet negatiivisia tunteita kuten ulkopuolisuutta, erilaisuutta ja arvottomuutta itseään kohtaan. Tällaiset tunteet voivat altistaa syrjäytymiselle ja mielenterveysongelmille.

Perheen taloudellinen tilanne vaikuttaa vahvasti lapsen kokemukseen siitä, miten lapsi voi harrastaa tai viettää vapaa-aikaa. (Pelastakaa lapset raportti 2020, 8-10.)

Syrjäytymiskehitykseen liittyy vahvasti koulukiusaaminen ja väkivalta. Tutkimusten mukaan nämä ovat yhteydessä koulutuksen ja työelämän ulkopuolelle jäämiseen ja väkivaltaiseen tulevaisuuteen. Vankilatuomion saaneilla nuorilla on usein huonoja käyttäytymismalleja ja -häiriöitä sekä kokemuksia kiusatuksi tulemisesta ja kiusaamisesta. Käsittelemättöminä väkivaltaiset toimintamallit voivat jäädä tavaksi toimia myös aikuisuudessa.

Ulkomaalaistaustaisten nuorten kasvuympäristö on usein turvattomampi kuin muiden nuorten. (Turkka & Saarholm 2023, 39-40.) Tätä voi selittää ulkomaalaistaustaisten nuorten vanhempien keskimääräistä matalampi koulutus- ja tulotaso. Ulkomaalaistaustaiset myös kokevat kiusaamista enemmän ja myös syyllistyvät kiusaamiseen useammin. (Ahtiainen, Mäki & Määttä 2020, 23-25.)

Nuorilla sosiaalisen median rooli on entisestään kasvanut. Sen avulla on helppo verkostoitua toisiin nuoriin. Kehittymätön syy-seuraussuhteen ymmärrys ja impulsiivisuus voivat aiheuttaa tilanteiden eskaloitumisen. Sosiaalisessa mediassa nuoret voivat sopia jopa tappeluita. Näin myös sosiaalinen media voi altistaa väkivaltaiselle käyttäytymiselle. (Turkka & Saarholm 2023, 38-39.) Nuoret kokoontuvat erilaisissa verkkoympäristöissä kuten peliyhteisöissä, jossa he voivat kohdata konflikteja, syrjintää ja kiusaamista. Tällöin heillä on myös riski joutua vakavien rikosten kohteeksi toisen nuoren tai aikuisen toimesta. Verkkoympäristössä myös seksuaalisen väkivallan uhka on huomattavasti suurempi. (Haikkola & Myllyntaus 2023, 48-49.) Väkivaltaisten videoiden ja sisällön näkeminen voi aiheuttaa lapselle ahdistuneisuutta, pelkoa ja aggressiivista käyttäytymistä (MLL 2021).

5 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata alaikäisten väkivaltaiselle käyttäytymiselle altistavia tekijöitä. Tavoitteena oli tuottaa ammattilaisille tietoa väkivallan ennaltaehkäisemiseksi ja varhaisten riskien tunnistamiseksi. Ammattilaiset voivat hyödyntää koottua tietoa väkivallan ennaltaehkäisemiseksi, varhaisen väkivaltariskin tunnistamiseksi sekä tukea perheitä alaikäisen kasvatuksessa. Opinnäytetyössä koottu tieto voi toimia tietoperustana myös koulutusohjelmien suunnittelulle.

Tutkimuskysymys: Millaiset tekijät altistavat alaikäiset väkivaltaiselle käyttäytymiselle?

6 Opinnäytetyön toteutus

Opinnäytetyö tehtiin kirjallisuuskatsauksena. Kirjallisuuskatsaukseen etsittiin luotettavaa tutkittua tietoa, joka koottiin yhteen. Tutkittu tieto analysoitiin. Kirjallisuuskatsauksessa paneuduttiin alaikäisten väkivaltaisuuteen vaikuttaviin syihin. Tieto kerättiin esimerkiksi artikkeleista, kirjoista ja arkistomateriaaleista. Kirjallisuuskatsauksessa on kolme alatyyppeä, jotka ovat kuvaileva kirjallisuuskatsaus, systemaattinen kirjallisuuskatsaus ja meta-analyysi. Yleisimmin käytetty kirjallisuuskatsaus on kuvaileva kirjallisuuskatsaus, jolle ei ole asetettu tarkkoja tai tiukkoja rajoitteita. Tämän tyyppisessä katsauksessa käytetty aineisto on laaja. Tässä yhteydessä on kuitenkin olemassa kaksi erityistä lähestymistapaa, jotka ovat narratiivinen katsaus ja integroiva katsaus. Tässä opinnäytetyössä käytettiin kuvailevan kirjallisuuskatsauksen menetelmää, joka perustuu narratiiviseen katsausmetodiin. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus sopi aiheen tutkimusmenetelmäksi, koska tavoitteena oli kuvata aihetta laaja-alaisesti. (Salminen 2011.)

6.1 Aineisto- ja aineistonkeruumenetelmät

Opinnäytetyön aineisto haettiin Proquest-, Medic- Pubmed- ja Google Scholar tietokantoja käyttäen. Tiedonhaussa hyödynsimme kirjaston informaattikkoa. Aineistonkeruun tueksi laadittiin hakusuunnitelma, johon koottiin käytetyt tietokannat sekä hakusanat, haun rajaukset ja tulokset sekä hyväksytyt aineistot otsikoinnin ja tiivistelmän mukaan. Opinnäytetyön sisäänotto- ja poissulkukriteerit on esitetty taulukossa 1. (Taulukko 1.)

Taulukko 1: Aineiston sisäänotto- ja poissulkukriteerit

Sisäänottokriteerit	Poissulkukriteerit
Artikkeli alaikäisten väkivaltaan johtaneista syistä	Artikkeli, joka ei käsittele alaikäisten väkivaltaan johtavia syitä
Alle 10 vuotta vanha artikkeli, jonka julkaisuvuosi 2013-2023	Yli 10 vuotta vanha artikkeli, joka on julkaistu ennen 2013
Tieteellinen artikkeli	Muu kuin tieteellinen artikkeli
Suomen- ja englanninkieliset artikkelit	Muut kuin suomen- ja englanninkieliset artikkelit

Ainestoa haettiin maksuttomista tietokannoista. Artikkelit valittiin ensisijaisesti otsikoiden, sisällön ja luotettavuuden perusteella. Aineistohaku tehtiin hakusanoilla “nuoret” AND “alaikäinen” AND “väkivalta” AND “väkivaltainen käyttäytyminen” AND “väkivaltaiset nuoret” AND “nuorten käyttäytyminen” AND “fyysinen väkivalta” AND “henkinen väkivalta”. Tietoa haettiin myös englanniksi hakusanoilla “violence” AND “act of violence” AND “abuse” AND

“violence crime” AND “physical violence” AND “physical violence” AND “psychological abuse” AND “causes” AND “minor” AND “under age” AND “youth”. Taulukkoon 2 koottiin tietokantakohtaiset aineistonhakusanat, haun rajaukset, tulokset, otsikon perusteella hyväksytyt aineistot sekä lopullisesti opinnäytetyöhön hyväksytyt aineistot. (Taulukko 2.)

Taulukko 2: Tietokantojen aineistohaku

Tietokanta	Hakusanat	Rajaukset	Kaikki tulokset	Hyväksytyt otsikon perusteella	Lopullisesti hyväksytyt
EBSCO (CINAHL)	“youth” AND “violence” AND “crime” AND “causes”	2013, kieli englanti	237	3	1
MEDIC	“väkivalta” AND “nuoret” AND “väkivaltainen käyttäytyminen” AND “nuorien väkivalta”	2013, kieli suomi, englanti	149	13	5
PROQUEST	“youth” AND “violence” AND “causes”	2013, kieli englanti, Scholarly Journals	20	3	3
Google Scholar	“väkivalta” AND “nuoret” AND “väkivaltainen käyttäytyminen” AND “nuorten väkivalta” AND AND “kiusaaminen” AND “pahoinpitely” AND “nuorisoriikollisuus” AND “parenting style” AND “youth violence”	2013	5200	20	5

Kävimme läpi sisäänottokriteerien mukaiset aineistot perehtyen ensin otsikoihin ja sen jälkeen tiivistelmiin. Artikkelit, jotka vastasivat näiden perusteella tutkimuskysymyksiin, valittiin lopullisiksi aineistoiksi analyysiin. Artikkeleista etsittiin yhtäläisyyksiä, jotka muodostavat teemoja, jonka jälkeen nimesimme ja ryhmittelimme teemat aiheen mukaan. Aineistoista tehtiin muistiinpanoja ja korostettiin eri aihealueita eri väreillä. (Eskola & Suoranta 1998, 70.) Liitteeseen 1 olemme koonneet lopulliset artikkelit, niiden tarkoitukset, otosmäärät, tutkimusmenetelmät ja keskeiset tulokset. (Liite 1.)

6.2 Aineiston analyysi

Aineisto analysoitiin teemoittelemalla. Teemoittelu on laadullisen tutkimuksen menetelmä, jota käytetään aineiston järjestämiseen, analysoimiseen ja tulkintaan. Siinä pyritään tunnistamaan ja kuvailemaan aineistosta nousevat keskeiset teemat, käsitteet tai merkitykset. Teemoittelu auttaa jäsentämään aineistoa ja mahdollistaa tutkimuksen keskeisten löydösten tunnistamisen. (Eskola & Suoranta 1998, 69.)

Tiedonhaun pohjalta lopullisiksi artikkeleiksi valikoitui 14 artikkelia. Teemoittelun tuloksena muodostui viisi yläteemaa: psyykinen hyvinvointi ja käyttäytyminen, yksilölliset tekijät, kasvatusta ja sosioekonominen asema, ympäristö- ja ulkoiset tekijät sekä sosioemotionaaliset taidot. Yläteemat muodostuivat artikkeleiden keskeisten tulosten perusteella, jotka vastasivat tutkimuskysymykseen. Taulukossa 3 käsitellään opinnäytetyön aineistoista saadut ylä- ja alateemat. (Taulukko 3.)

Taulukko 3: Aineistoista saadut ylä- ja alateemat

Yläteema	Alateema
Psyykinen hyvinvointi ja käyttäytyminen	<ul style="list-style-type: none"> - Käytöshäiriöt - Neuropsykiatriset vaikeudet - Mielen terveyden häiriö - Käyttäytyminen
Yksilölliset tekijät	<ul style="list-style-type: none"> - Sukupuoli - Synnyinmaa - Kostonhalukkuus - Persoonallisuus - Koulumenestys - Oppimis- ja keskittymisvaikeudet
Kasvatusta ja sosioekonominen asema	<ul style="list-style-type: none"> - Vanhemmuus - Kasvatustyyli - Sosioekonominen asema
Ympäristö- ja ulkoiset tekijät	<ul style="list-style-type: none"> - Ystäväporukka - Vapaa-aika - Perheolosuhteet - Päihteet
Sosioemotionaaliset taidot	<ul style="list-style-type: none"> - Vuorovaikutus - Sosiaaliset taidot - Tunnetaidot

7 Opinnäytetyön tulokset

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata alaikäisten väkivaltaiselle käyttäytymiselle altistavia tekijöitä. Tutkimuskysymys ohjasi aineiston valinnassa koko tiedonhakuprosessin ajan. Aineiston tuli sisältää vastauksia tutkimuskysymykseen ”Millaiset tekijät altistavat alaikäiset väkivaltaiselle käyttäytymiselle?”. Sisäänottokriteereiden mukaisia tutkimuksia löytyi kattavasti eri tietokannoista. Alateemat luokiteltiin aihealueittain, jolloin saatiin viisi yläteemaa: psyykinen hyvinvointi ja käyttäytyminen, yksilölliset tekijät, kasvatus ja sosioekonominen asema, ympäristö- ja ulkoiset tekijät ja sosioemotionaaliset taidot. (Eskola & Suoranta 1998, 70.)

7.1 Psyykinen hyvinvointi ja käyttäytyminen

Monista tutkimuksista nousi esiin käytöshäiriöiden yhteys kohonneeseen riskiin käyttäytyä väkivaltaisesti. Rytkösen tutkimus korosti erityisesti, että nuoruusiässä ilmenevät käyttäytymisvaikeudet, kuten epäsosiaalinen käytös voivat ennustaa nuoren vakavaa väkivaltaa. Lisäksi yksinolo iltapäivisin voi olla yksi tekijä, joka lisää lasten mieliala- ja käytösongelmien riskiä. (Rytkönen 2013, 98-103.) Lapsuudenaikaista aggressiivista käyttäytymistä esiintyy usein yhtäaikaisesti muiden käytös- ja tunneongelmien kanssa (Whipp 2021, 71).

Neuropsykiatriset häiriöt ja niihin viittaavat oireet voivat ilmetä vaikeuksina sopeutua ympäristön odotuksiin ja normeihin. Sisäisen hallinnan puute voidaan havaita jo lapsen varhaisessa kehitysvaiheessa. Neuropsykiatrisen oirekuvan omaavilla voi olla haasteita toimia myönteisessä vuorovaikutuksessa muiden ihmisten kanssa. Nuorten hallitsemattoman käyttäytymisen taustalla on havaittu piirteitä, jotka viittasivat neuropsykologiseen ADHD-oirekuvaan kuten impulsiivisuuteen, yliaktiivisuuteen ja tarkkaamattomuuteen. Näiden piirteiden on havaittu haittaavan lapsen sosioemotionaalisten taitojen kehitystä. (Rytkönen 2013, 102.) Rikoksia tehneillä nuorilla yleisimpiä samanaikaisia haasteita ovat neuropsykiatriset- ja käytöshäiriöt (Helenius 2023, 33).

Osa rikoksiin syyllistyneistä nuorista on saanut varsinaisen diagnoosin mielialahäiriöistä, kuten ahdistus-, masennus- tai traumaperäisestä stressihäiriöstä. Nuorilla, jotka ovat syyllistyneet vakavaan väkivaltaan voi esiintyä itsetuhoista käyttäytymistä tai ajatuksia itsemurhasta. Tutkimuksen mukaan on havaittu, että nuorilla, joilla on käytöshäiriöitä sekä tarkkaavaisuus- ja yliaktiivisuushäiriöitä on usein myös mielialavaiveuksia. Erityisesti masennus näyttää olevan yleistä vakavia rikoksia ja väkivallantekoja tehneiden nuorten keskuudessa. Näillä nuorilla masennus esiintyy usein samanaikaisesti päihdehäiriön kanssa. (Rytkönen 2013, 99.)

7.2. Yksilölliset tekijät

Niin Suomessa, kuin ulkomaillakin tehdyissä tutkimuksissa on havaittu, että rikoskäyttäytyminen ja erityisesti väkivalta on yleisempää poikien, kuin tyttöjen keskuudessa (Kaakinen & Näsi 2021, 21). Pakistanilaisessa tutkimuksessa ilmeni tyttö- ja poikakoulujen välisiä eroja kiusaamisen suhteen. Poikakoulussa oli havaittavissa enemmän kiusaamista verrattuna tyttökouluun. (Afroz 2015, 53.)

Useasta tutkimuksesta kävi ilmi, että sukupuolella on merkittävä vaikutus väkivaltarikoksen tekemiseen. Sukupuoli on yksi merkittävimpiä väkivaltarikosten selittäviä tekijöitä. Pojat tekevät väkivaltarikoksen yli kaksi kertaa todennäköisemmin, kuin tytöt. Lisäksi pojilla on myös yli kuusinkertainen riski syllistyä viharikoksiin verrattuna tyttöihin. On tärkeä huomata, että tässä tutkimuksessa sukupuolta on käsitelty binäärisenä muuttujana eikä siinä ole otettu huomioon sukupuolen moninaisuutta. (Kalliokoski 2022, 64-66.) Puskan (2019) tutkimuksen mukaan pojilla on 4,8 kertainen riski käyttäytyä väkivaltaisesti tyttöihin verrattuna (Puska 2019, 64). Aikaisemmissa kansainvälisissä tutkimuksissa on huomattu poikien olevan yleisesti ilkeämpiä ja käyttäytyvän aggressiivisemmin kuin tytöt (Whipp, 2021, 71).

Maahanmuuttotaustan vaikutuksesta viha- ja väkivaltarikoksien osalta Kalliokosken (2022) tutkimuksessa ei saatu merkittäviä tuloksia. Tutkimuksessa käytettyjä mittareita maahanmuutosta ei ollut määritelty riittävän tarkasti, minkä takia tulokset eivät vastanneet alkuperäistä tavoitetta selvittää maahanmuuttajan taustan vaikutusta rikoskäyttäytymiseen. (Kalliokoski 2022, 68.) Toisaalta Puskan (2019) tutkimuksesta kävi ilmi, että muualla kuin Suomessa syntyneet olivat tehneet väkivaltaa 1,7 kertaa todennäköisemmin. Kyseisessä tutkimuksessa on kuitenkin huomioitava se, että vastaajista vain 273 eli 5 % oli muualla kuin Suomessa syntyneitä. (Puska 2019, 51.)

Kosto-orientoituneisuus nuorten keskuudessa lisää väkivallan toteuttamista. Kosto-orientoituneisuudessa havaittiin eroja tyttöjen ja poikien välillä. Kosto-orientoituneisuus lisää väkivaltaisen käyttäytymisen todennäköisyyttä enemmän tytöillä kuin poikien kohdalla. Tutkimuksessa tehty havainto on kuitenkin ristiriidassa aikaisempaan tutkimukseen, jossa eroavaisuuksia ei sukupuolten välillä löytynyt. Mitä myönteisemmin nuori suhtautuu kostamiseen ja mitä suurempi alttius hänellä on kostaa tekijälle vahingollisella teolla, sitä todennäköisemmin hän syllistyy väkivaltarikokseen. (Kalliokoski 2022, 64-66.)

Merkittävimpiä selittäviä tekijöitä nuorten väkivaltarikollisuudessa ovat sukupuoli sekä aiemmat uhrikokemukset. Nuoret, jotka ovat aiemmin joutuneet väkivallan uhriksi, todennäköisesti syllistyvät itse väkivaltaiseen käyttäytymiseen. Myös aiempi uhrikokemus voi laukaista halun kostaa väkivallan teko. Uhrikokemus ja kostonhalukkuus voi synnyttää koston kierteen. (Kalliokoski 2022, 64-66.) Puskan (2019) tutkimuksesta käy ilmi, että kostonhalukkuus on yhteydessä väkivallan toteuttamiseen (Puska 2019, 64).

Tietyt persoonallisuuspiirteet ovat yhteydessä aggressiivisuuteen ja väkivaltaiseen käyttäytymiseen. Näitä ovat muun muassa narsismi, psykopatia, macchiavellismi ja sadismi. Lapsuudessa esiintyvä aggressiivinen käyttäytyminen ennustaa myöhemmällä iällä esiintyvää aggressiivista, epäsosiaalista, väkivaltaista ja rikollista käyttäytymistä. (Bushman 2018, 3.) Ne lapset, jotka menettävät helposti malttinsa ja aloittivat fyysisiä tappeluja ovat alttiimpia väkivallalle (Oulasmaa 2022, 67). Impulsiivinen luonne ja alttius ottaa riskejä lisää todennäköisyyttä väkivaltaiselle käyttäytymiselle ja viharikosten tekemiseen. Tyttöjen riskikäyttäytyminen ja riskien ottaminen lisäsi rikoskäyttäytymisen todennäköisyyttä enemmän kuin ne lisäävät poikien kohdalla. (Kalliokoski 2022, 67-70.) Lisäksi Puskan (2019) mukaan ne nuoret, jotka olivat käyttäytyneet väkivaltaisesti, oli vähemmän itsekontrollia verrattuna muihin nuoriin (Puska 2019, 52).

Oppimis- ja keskittymisvaikeudet voivat näyttäytyä toiminnanohjauksen ja arjen hallinnan haasteina, jotka ovat tyypillisiä ongelmia rikoksilla oireilevien nuorten keskuudessa (Helenius 2023, 33). Koulunkäynnin vaikeudet olivat yhteydessä väkivaltaiseen käyttäytymiseen. Esimerkiksi viimeisen vuoden aikana tukiovetusta saaneilla oli 1,3-kertainen riski käyttäytyä väkivaltaisesti muihin nuoriin verrattuna. Myös luokalleen jääneillä oli 1,7-kertainen riski väkivaltaiseen käyttäytymiseen. Ei kuitenkaan ole näyttöä siitä, että koulumenestyksellä olisi vaikutusta väkivallan alttiuteen. (Puska 2019, 51-64.)

7.3. Kasvatus ja sosioekonominen asema

Vanhempien työmarkkina-aseamalla on havaittu olevan yhteys nuorten väkivaltaiseen käyttäytymiseen. Vähiten väkivaltaa olivat tehneet ne nuoret, joiden vanhemmat olivat työsuhteessa. Tuloksista käy ilmi, että äidin työmarkkina-asema vaikutti merkittävämmiin väkivallan tekemiseen kuin isän työmarkkina-asema. Lisäksi se, että isä oli opiskelijana tai koti-isänä lisäsi nuorten väkivaltaista käyttäytymistä. (Puska 2019, 55.)

Iranissa tehdyssä tutkimuksessa kävi ilmi, että matalan- ja keskitulotason maissa koululaisilla esiintyy enemmän väkivaltaa kuin kehittyneissä korkean tulotason maissa (Golshiri, Farajzadegan & Tavakoli 2018, 7). Nuorisorikollisuudesta kärsivien nuorten yleisimmät samanaikaiset haasteet liittyvät taloudelliseen vähävaraisuuteen ja ylisukupolvisiin ongelmiin. Lisäksi myös vanhempien rikosrekisteri ja päihdeongelmat linkittyvät nuorten rikollisuuden haasteisiin. (Helenius 2023, 33.)

Nuoren pienempi riski syyllistyä väkivaltaan on voimakkaasti yhteydessä vanhemman ja nuoren väliseen kiintymyssuhteeseen sekä nuoren avoimuuteen (DeCamp & Ferguson 2017, 393). Äidin ollessa alle 19-vuotias esikoisen syntymähetkellä lisäsi tämän lapsen rikoskäyttäytymisen riskiä myöhemmällä iällä. Riski käyttäytyä väkivaltaisesti säilyi myös myöhemmin syntyneille lapsille. Samanlaista yhteyttä väkivaltaiseen käyttäytymiseen ei ole, jos äiti on saanut lapsen yli 21-vuotiaana. Vanhempien välisellä riitelyllä ei ollut havaittavissa

kohonnutta riskiä nuoren väkivaltaiselle käyttäytymiselle. Nuoret, jotka olivat olleet useammin läsnä vanhempien ollessa humalassa, käyttäytyivät väkivaltaisemmin kuin muut nuoret. (Puska 2019, 57.)

Tiukka autoritääriin kasvatustyyli voi altistaa nuoria kapinoimaan vanhempia vastaan, mikä voi altistaa myös rikosten tekemiselle. Tutkimuksesta käy ilmi, että sen sijaan auktoriteettinen vanhemmuus suoja lasta, jolloin myös kasvatuksessa vanhemmat pyrkivät ymmärtämään lasta ja hänen ajatusmaailmaansa. (Sarwar 2016, 243.)

Vanhempien auktoriteetin puutos ja neuvottomuus näkyivät kasvatuksessa epäjohdonmukaisina toimintatapoina ja jopa vihamielisenä suhtautumisena nuoreen. Kun nuori nähdään perheessä haastavana, voidaan hänet helpommin jättää pois yhteisestä arjesta. Perheen arjesta ulosjääminen aiheuttaa nuorissa surua, kokemusta riittämättömyydestä sekä ulkopuolisuuden kokemuksia. (Rytkönen 2013, 102.)

Negatiivisia piirteitä sisältävässä lapsivanhempi-vuorovaikutussuhteessa sekä epäjohdonmukaisessa kasvatuksessa nuori ei saa tarpeeksi mahdollisuuksia kehittää positiivista minäkuvaa tai oppia sosiaalisia vuorovaikutustaitoja kuten tunteiden hallintaa ja ihmissuhteiden ylläpitotaitoja. Heikot tunne- ja itsesäätelytaidot sekä haastava temperamentti altistavat kielteisten kasvatuskäytäntöjen ja perheolosuhteiden vaikutuksille. Jo varhaislapsuudessa koetut epävakaat kasvatusolosuhteet ja -ilmapiiri voivat altistaa nuoren hallitsemattomalle kehityskululle. (Rytkönen 2013, 102.)

Nuoren hallitsematon kehityksen eteneminen vaikutti vanhemman ja nuoren väliseen negatiivisen vuorovaikutuksen kehittymiseen. Lapsen haastava käytös vahvisti vanhemman kokemusta omasta lapsesta hankalana. Tämä vaikutti myös vanhempien kielteisiin toimiin ja käsityksiin itsestään vanhempana sekä kasvattajana. Lapsen ennakoimaton käytös voi myös aiheuttaa vanhemmille epävarman ja huonon olon. Tämä näyttäytyi vanhempien väsymyksenä, neuvottomuutena, turhautumisena sekä syyllisyyden tunteena, jolloin vanhempien kasvatuksellinen kyky ohjata lasta ja voimavarat sitoutua tarjottuun ulkopuoliseen tukeen vähenee. Jos perheessä on aikuisten välisiä ristiriitoja, perheväkivaltaa tai päihteiden käyttöä, vaikuttaa se vanhemman ja lapsen väliseen vuorovaikutukseen ja näin ollen lapsen sosioemotionaaliseen kehityskulkuun. (Rytkönen 2013, 102.)

Perheen sisäisistä tekijöistä tärkein selittävä syy nuoren väkivaltaiselle käytökselle oli ruumiillisen kurituksen kokeminen (Puska 2019, 66). Poikien riskiä käyttäytyä väkivaltaisesti vähentää vanhempien sosiaalinen kontrolli. Mitä enemmän vanhemmat kontrolloivat poikien käyttäytymistä, sitä pienemmällä todennäköisyydellä he tekevät väkivaltarikoksia. (Kalliokoski 2021, 61.)

7.4 Ympäristö- ja ulkoiset tekijät

Ympäristön koettu turvallisuus vähentää nuorten rikoskäyttäytymisen todennäköisyyttä. Erityisen kiinnostavaa on, että koulun ja koulumatkan koettu turvallisuus näyttää merkittävästi vähentävän väkivalta- ja viharikosten tekemisen riskiä, kun taas asuinympäristön koettu turvallisuus ei vaikuta samalla tavalla väkivaltarikosten riskiin. Tämä poikkeaa aiemmasta tutkimuskirjallisuudesta. (Kalliokoski 2022, 68.)

Nuoruusiässä on usein haasteena mukautua arjen vaatimuksiin ja odotuksiin. Vaikeudet näkyvät sääntöjen rikkomisena, kapinointina auktoriteetteja vastaan, koulutyön laiminlyöntinä, vakavana päihteiden käyttönä, ilkivaltana tai rikollisena käytöksenä. (Rytkönen 2013, 98.)

Tutkimuksissa nousi esiin vapaa-aikaan liittyviä väkivalalle altistavia tekijöitä. Rikokselle altistavia tekijöitä oli esimerkiksi muun kuin koulun omaisuuden vahingoittaminen, aseiden mukana kantaminen, tappeluun osallistuneiden ystävien määrä, kannabiksen käyttö, alkoholin humalahakuinen juominen, väkivaltaisten elokuvien katselu ja tietokonepelien pelaaminen, internetin runsas käyttö sekä rikkomuksille altistavan vapaa-ajan määrä. Esimerkiksi nuoret, jotka katsoivat usein väkivaltaisia elokuvia, olivat itsekin käyttäytyneet väkivaltaisesti verrattuna niihin nuoriin, jotka katsoivat väkivaltaisia elokuvia vain harvoin. (Puska 2019, 58-69.)

Väkivallan näkeminen mediassa voi lisätä aggressiivisuuden riskiä kuten myös väkivallan näkeminen kotona, koulussa tai ympäristössä (Bushman 2018, 5). Lisäksi DeCamp ja Ferguson (2017) ovat havainneet tutkimuksessaan, että nuoret, jotka pelasivat usein väkivaltaisia videopelisiä, olivat todennäköisemmin lyöneet toista ihmistä (DeCamp & Ferguson 2017, 393).

Nuorten keskuudessa asenteet rikollisuutta kohtaan ovat muuttuneet entistä hyväksyvämmiksi (Kaakinen & Näsi 2021, 22). Mitä enemmän nuorella on väkivaltaisesti käyttäytyviä ystäviä, sitä todennäköisemmin nuori osallistuu tappeluun. Jos nuorella on yksikin väkivaltaisesti käyttäytyvä ystävä, lisäsi se väkivallan riskiä 2,6 -kertaisesti. (Puska 2019, 58-67.) Nuoret rikoksen tekijät liikkuvat porukoissa, joissa rikoksia tehdään ja tällöin ovat myös itse alttiimpia joutua rikoksen uhriksi (Kalliokoski 2022, 66). Nuoruusiässä kaveriporukan sisällä muodostuu yhteisiä toimintatapoja, arvoja ja asenteita, joista halutaan pitää kiinni suosion ja statuksen ylläpitämiseksi (Rytkönen 2013, 99).

Perhemuotojen on huomattu vaikuttavan monissa tutkimuksissa väkivallan esiintyvyyteen. Erityisesti perhetausta vaikuttaa tyttöjen väkivaltarikoksen todennäköisyyteen. Ydinperheessä kasvaneet nuoret olivat tehneet vähemmän väkivaltarikoksia kuin muissa perhemuodoissa kasvaneet. Ydinperheessä kasvavalla tytöllä on pienempi todennäköisyys väkivaltarikokseen

kuin muissa perhemalleissa kasvavilla tytöillä. Näin voidaan olettaa, että perhetaustalla on vaikutus nuoren väkivaltaisuuteen. (Kalliokoski 2022, 49-67.)

Nuorella, joka asui molempien vanhempiensa kanssa, oli pienempi riski tehdä väkivaltaa kuin nuorella, joka asuu vain toisen vanhemman kanssa. Ydinperheessä asuvat nuoret toteuttivat vähiten fyysistä väkivaltaa. Väkivallan riskiä lisäsi myös se, jos nuori asui muiden sukulaisten luona, sijaisperheessä tai muissa oloissa. (Puska 2019, 54-69.)

Nuoret, jotka olivat sijoitettuna lastensuojelun kautta, olivat suuremmalla todennäköisyydellä syyllistyneet väkivalta- ja huumerikoksiin (Oulasmaa 2022, 77). Lastensuojelussa tai sijaisperheessä asuminen on tilastollisesti merkittävästi yhteydessä nuorten pahoinpitelyihin, niillä uhkailuun ja niiden yrityksiin. Myös vanhempien koulutustausta liittyy tilastollisesti merkitsevästi pahoinpitelyihin ja niiden yrityksiin. Työttömyyden yhteys pahoinpitelyihin ja niiden yrityksiin ei kuitenkaan ole selkeä. (Mielityinen, Hautamäki & Hakala 2023, 31.)

Vakavan väkivallan tehneiden nuorten sosioemotionaalinen terveys ja kotiolot vahvistavat käsitystä siitä, että nuoret, jotka ovat kasvaneet haastavissa olosuhteissa omaavat usein myös sosioemotionaalisia haasteita. Tämä voi näyttäytyä haasteina sopeutua arkielämän odotuksiin ja vaatimuksiin, olla kaverisuhteissa ikäistensä kanssa, näyttää tunteitaan ja toimia odotusten mukaan. Sosioemotionaaliset haasteet voivat näyttäytyä ennen kouluikää uhmakkuutena, aggressiivisena käyttäytymisenä, sääntöjen vastaisuutena ja itsehallinnan vaikeutena. Nuoret, joilla oli näitä haasteita, kasvoivat usein perheissä, joissa vanhemmuus oli kuormittunutta. Tämä ilmeni esimerkiksi vanhempien välisinä ristiriitoina, henkilökohtaisina vaikeuksina tai pelkona avioerosta. (Rytkönen 2013, 98-100.) Sosioemotionaaliset ongelmat ovat yleisimpiä niillä nuorilla, joiden vanhemmilla on psykiatrisia häiriöitä (Oulasmaa 2022, 76).

Kotilojen ollessa epävakaita jo varhaislapsuudessa, haastaa se sosioemotionaalisten taitojen kehitystä. Nuoruudessa voi tämän vuoksi ilmetä sopeutumiso ongelmia koulussa, kotona ja vapaa-ajalla sekä näyttäytyä muita käyttäytymisen ongelmia. Suurin osa näistä nuorista oli kasvanut perheissä, joissa vanhempien väliset ristiriidat, aikuisten runsas päihteiden käyttö ja perheen sisäinen väkivalta loivat epävakautta kodin ympäristöön ja heikensivät lapsuuden perusturvallisuutta ajoittuen tärkeisiin varhaisen kasvun vuosiin. Tutkimuksen mukaan 92 % rikoksia tehneistä nuorista oli kokenut tunneperäisiä haasteita. Kun perheessä tai lapsuudessa on koettu traumatisoivia tapahtumia, altistaa se vakaville väkivallanteoille. Rikoksilla oireilevien nuorten keskuudessa yleisimmät samanaikaiset ongelmat liittyvät perhe- ja lähisuhteisiin, traumakokemuksiin ja syrjäytymiseen. (Rytkönen 2013, 98-100.)

Rikoksia tekevilla nuorilla yhtenä tyypillisenä ongelmana muiden ongelmien lisäksi ovat päihdeongelmat. Esimerkiksi vanhempien vankilatuomio tai päihdeongelma lisää

todennäköisyyttä sille, että myös seuraava sukupolvi ajautuu samanlaisten haasteiden pariin. (Helenius 2023, 33.) Vanhempien rikollisuus-, mielenterveys- ja päihdeongelmat ennustavat lapsen myöhempää rikollista käyttäytymistä. Jos vanhemmat olivat syyllistyneet rikoksiin, lapset myös todennäköisesti tekivät itsekin rikoksia. Isona riskitekijänä väkivaltaiseen käyttäytymiseen on myös havaittu olevan väkivaltainen kaveripiiri sekä alkoholin ja kannabiksen käyttö. Kausaalinen yhteys on havaittu päihteidenkäytön ja väkivallan välillä, sillä alkoholin vaikutuksen alaisena kynnys toteuttaa väkivaltaa pienenee. (Puska 2019, 58-59.)

Päihteitä käyttävien ja aggressiivisesti käyttäytyvien isien poismuutto kodeista eron jälkeen tasasi monissa perheissä elämää merkittävästi. Tämä nähtiin positiivisena tekijänä lasten kehityksen kannalta eron tapahduttua. Toisaalta yksinhuoltajuus eron seurauksena kuormitti pääasiassa äitiä, aiheuttaen haasteita lasten kasvatuksessa ja perheen toimeentulossa. Useissa perheissä vanhemmuutta kuormittavat tekijät olivat yleisiä, vaikka vanhemmat olivat eronneet. Isien osallistuminen lasten hoitoon, kasvatukseen ja koulu yhteistyöhön oli vähäistä ja eron jälkeen isien osallistuminen nuorten elämään oli satunnaista, usein johtuen isien omista henkilökohtaisista ongelmista. Suurimmalla osalla nuorista isäsuhde oli ongelmallinen ainakin jossain elämänsä vaiheessa, kun taas äitisuhde oli useimmiten myönteinen. (Rytkönen 2013, 100.)

Lasten syntymäjärjestyksellä näyttää myös olevan vaikutus väkivaltaiselle käyttäytymiselle altistumiseen. Doylen ja Breinigin (2017) tutkimuksessa käy ilmi, että toisena syntyneenä pojalla on taipumus olla alttiimpi rikosongelmille verrattuna vanhempiin sisaruksiinsa. Samankaltaista yhteyttä ei huomattu olevan toisena syntyneenä tytöllä. Esikoinen saa usein vanhempien jakamattoman huomion verrattuna toisena syntyneeseen. Ero ensimmäisen ja toisen lapsen välillä saattaa johtua myös siitä, että toinen lapsi saa yleensä vähemmän äidillistä huomiota muun muassa äidin pitämän lyhyemmän äitiysloman vuoksi. (Doyle & Breining 2017, 21-22.)

7.5. Sosioemotionaaliset taidot

Nuoren vakavaan väkivaltaan johtava sosioemotionaalisen terveyden kehityskulku muodostuu nuoren ominaispiirteiden, käyttäytymisen ja ympäristön vuorovaikutuksessa sekä näiden yhteisvaikutuksessa. Tutkimus osoittaa, että nuoret, jotka syyllistyvät vakavaan väkivaltarikokseen ovat usein kasvaneet lapsuudessa vaikeissa sosioemotionaalisissa olosuhteissa, joissa he eivät ole kokeneet perusturvallisuutta. (Rytkönen 2013, 91-98.)

Levottomuus, impulsiivisuus ja yliaktiivisuus ovat tyypillisiä käyttäytymisen hallinnanvaikeuksia. Tällöin myös negatiivisia tunteita on vaikea hallita. Tutkimuksesta nousi esille, että kyseiset tunteidenhallinnan haasteet ovat yhteydessä vakavan väkivallan

tehneisiin nuoriin sekä myös olevan merkittävä riskitekijä epäsosiaalisuuden kehittymisessä. Rajoittunut tunneilmaisu tai ylikontrolloitu käyttäytyminen liitetään vaikeuksiin hallita sosiaalisia tilanteita. Tätä on havaittu erityisesti henkilöillä, jotka ovat syylistyneet odottamattomiin väkivallantekoihin. (Rytkönen 2013, 99.) Myös Heleniuksen (2023) mukaan tunnesäätelyongelmat, impulsiivisuus ja aggressiivinen käyttäytyminen ovat tyypillisiä ongelmia rikoksia tehneiden nuorten keskuudessa (Helenius 2023, 33).

8 Pohdinta

8.1 Tulosten tarkastelu

Kohtasimme haasteen hankkia päivitettyä tietoa erityisesti suomalaisiin tutkimuksiin liittyen. Luotettavien tulosten löytäminen oli ajoittain haastavaa, sillä tutkimustulokset erosivat toisistaan tutkimusten välillä, jolloin yksiselitteistä selkeää vastausta tutkimuskysymykseen ei löytynyt. On tärkeää, että aihetta tarkastellaan monipuolisesti erilaisista näkökulmista. Erilaiset tulokset kuvaavat ilmiön moninaisuutta ja syvyyttä. Keräsimme kirjallisuuskatsaukseen tarpeeksi laajan valikoiman tutkimusmateriaalia varmistaaksemme monipuoliset ja luotettavat tulokset. Valitessamme aineistoa, keskityimme etsimään tutkimuksista vastauksia tutkimuskysymykseen sekä tarkastelemaan vastauksia tutkimuskysymyksen näkökulmasta.

8.2 Luotettavuus ja eettisyys

Tutkimuksia valittaessa tulee kiinnittää huomiota tutkimuksen luotettavuuteen. Teoreettinen viitekehys lisää kirjallisuuskatsauksen luotettavuutta ja uskottavuutta, sillä aineistoa ei ainoastaan tulkita, vaan tullaan myös vetoamaan alan tutkijoiden koostamaan tietoon. (Vilka 2023, 103.) Tutkimuksen luotettavuutta voidaan arvioida erilaisten kriteerien avulla, kuten uskottavuus, refleksiivisyys, siirrettävyys ja vahvistettavuus. Vahvistettavuus on kytköksissä tutkimusprosessiin, ja sen avulla ulkopuolinen lukija voi pääpiirteissään seurata tutkimuksen etenemistä. (Kylmä & Juvakka 2007, 124-126.)

Tutkimuksen uskottavuutta edistäviä tekijöitä ovat muun muassa ammattimainen, selkeä ja avoin raportointitapa, tutkimusprosessin avoimuus sekä tutkimuksen suunnittelu vastaamaan tutkimuskysymystä. Tutkimuksen validiteetilla tarkoitetaan arviota siitä, kuinka hyvin tutkimus todella mittaa sitä ilmiötä tai ominaisuutta, jota se pyrkii mittaamaan. (Vilka 2023, 173-174.) Uskottavuutta voidaan vahvistaa myös arvioimalla jatkuvasti sen tavoitteita ja suhdetta alkuperäiseen päämäärään. Tämä arviointi tulisi tapahtua koko tutkimusprosessin ajan eikä vain lopussa tai tietyissä vaiheissa. Säännöllinen arviointi auttaa pitämään tutkimuksen aiheen sisällä ja varmistaa, että se pysyy alkuperäisessä tavoitteessa. On tärkeää muistaa, että tutkimus on tutkijoiden luoma kokonaisuus ja eri tutkija saattaisi lähestyä samaa aihetta hyvin eri tavoin. Tämä tarkoittaa, että tutkimustuloksiin tulee suhtautua

kriittisesti, koska lisääntyvien muuttujien myötä myös itse tutkimus muuttuu perusteellisesti. (Kananen 2015, 352.)

Raportoinnissamme pyrimme kuvaamaan opinnäytetyön prosessia avoimesti ja tuomaan ilmi myös haasteet, joita kohtasimme erityisesti vastaavan tutkimustiedon löytämisessä. Johtopäätösten tekeminen oli ajoittain haastavaa, sillä hakukriteereiden perusteella ei löytynyt täysin tutkimuskysymykseen vastaavaa tutkimusta. Luotettavien johtopäätösten tekemiseksi kävimme tutkimusten tuloksia yhdessä läpi, jotta tuloksista saatiin luotettava kuva. Löysimme kuitenkin kattavasti tutkimuksia, jotka antoivat vastauksia tutkimuskysymykseen. Tutkimuskysymys pidettiin mielessä aineistonvalintaa tehdessä ja arvioimme valittua aineistoa sen perusteella.

Käytimme pääsääntöisesti vertaisarvioituja tutkimuksia, mikä lisäsi opinnäytetyömme luotettavuutta. Rajasimme haun koskemaan vuosia 2013-2024, joten tutkimusaineistoa voidaan pitää suhteellisen tuoreena vaikkakin viimevuosista tutkimusaineistoa oli vähemmän. Kävimme läpi sisäänottokriteerien mukaiset aineistot perehtyen ensin otsikoihin ja sen jälkeen tiivistelmiin. Aineistoa käytiin aluksi läpi itsenäisesti, jonka jälkeen kävimme läpi tutkimukset, joissa oli vastaus tutkimuskysymykseemme. Lopulliset tulokset analysointiin teemoittelemalla.

Lähteet merkattiin lähdeviitteiksi ja lähdeluetteloon ja näin varmistettiin hyvän tieteellisen käytännön mukaisesti tekijänoikeuksien toteutuminen (TENK 2023). Käytetyt tutkimukset haettiin luotettavista lähteistä, emmekä suoraan kopioineet lähteiden tekstiä, vaan muokkasimme ja ilmaisimme sitä omin sanoin. Kirjallisuuskatsaukseen valittiin julkisia artikkeleita ja lähteitä, joten erillistä tutkimuslupaa opinnäytetyölle ei tarvittu.

Tutkimuksen suunnittelussa ja toteutuksessa pyrittiin välttämään merkittäviä riskejä, vahinkoja tai haittoja tutkittaville ja yhteisöille (TENK 2019). Kirjallisuuskatsauksessa tutkittiin muiden tutkimuksia, joten keskeistä oli toimia rehellisesti ja luotettavasti. Analysointi- ja arviointiosuudessa tutkijan tulee olla objektiivinen, kunnioittava ja rakentava. On tärkeää muistaa, ettei pyritä mustamaalaamaan tai arvostelemaan alkuperäisten artikkeleiden kirjoittajia. Lisäksi kirjallisuuskatsauksessa tulee välttää tutkimusaineiston vääristelyä, sillä tämä ei ole eettisesti hyväksyttävää. (Vilka 2023, 99.)

8.3 Johtopäätökset, kehittämisehdotukset ja jatkotutkimuksen aiheet

Tutkimustulosten perusteella voidaan todeta, että alaikäisten väkivaltaiselle käyttäytymiselle altistavat tekijät ovat moninaisia. Lisäksi tuloksista voidaan huomata, että suurimpia väkivaltaiselle käyttäytymiselle altistavia tekijöitä ovat huono psyykinen hyvinvointi ja käyttäytymisen haasteet, yksilölliset tekijät, kasvatukselliset haasteet ja huono sosioekonominen asema, ympäristön vaikutus ja muut ulkoiset tekijät sekä huonot sosioemotionaaliset taidot.

Tutkimushakua tehdessä löydettiin yksittäisiä tekijöitä, jotka altistavat alaikäisiä väkivaltaiselle käyttäytymiselle. Kuitenkaan suoraan tutkimuskysymykseemme vastaavaa tutkimusta ei löytynyt hakukriteeriemme puitteissa. Tiedonhakua tehdessä löydettiin vähintäänkin aihetta sivuavia tutkimustuloksia muuttamalla tai lisäämällä hakusanoja. Viimevuosina havaituista väkivallan muodon muutoksista ei ole julkaistu vielä koottua tutkimusta, vaikka artikkeleita ja kyselyitä aiheesta on tehty. Vakavan väkivallan leistyminen ja polarisoituminen alaikäisten keskuudessa on Suomessa uusi ilmiö, joten tutkimuksia aiheesta oli haastavaa löytää.

Kasvatusympäristön ja vanhempien kasvatustyylin vaikutus nuorten käyttäytymiseen on kiistaton. Autoritäärinen kasvatustyyli saattaa lisätä kapinointia ja siten altistaa rikosten tekemiselle, kun taas auktoriteettinen vanhemmuus suojaa nuoria ja auttaa heitä ymmärtämään itseään paremmin. Negatiivinen vuorovaikutus vanhempien ja nuoren välillä, epäjohdonmukainen kasvatus ja perheen sisäiset ristiriidat voivat heijastua lapsen sosioemotionaaliseen kehitykseen ja altistaa nuoren väkivaltaiselle käyttäytymiselle. Perheen sisäiset tekijät, kuten vanhempien rikollisuus, mielenterveys- ja päihdeongelmat, ovat myös merkittäviä nuoren rikolliseen käyttäytymiseen liittyviä ennustajia.

Yhteiskunnallisella tasolla vanhempien työmarkkina-aseamalla ja perheen taloudellisella tilanteella on tutkitusti myös suora yhteys nuorten väkivaltaiseen käyttäytymiseen. Nuoret, joiden vanhemmat ovat työssä, ovat vähemmän alttiita väkivallalle verrattuna niihin, joiden vanhemmat eivät ole työelämässä. Lisäksi äidin heikko työllistyminen vaikuttaa enemmän nuorten väkivaltaiseen käyttäytymiseen kuin isän vastaava tilanne.

Sosioemotionaaliset haasteet, joita nuoret kokevat, ovat yhteydessä heidän sopeutumisvaikeuksiinsa arjessa. Epävakauden kokeminen jo varhaislapsuudessa voi vaikuttaa nuoren kykyyn toimia odotusten mukaisesti ja tämä voi heijastua arjessa erilaisina käyttäytymisen ongelmina, kuten aggressiivisuutena tai sääntöjen rikkomisena. Vaikeudet tunneilmaisussa tai ylikontrolloidussa käyttäytymisessä voivat johtaa tilanteiden hallinnan vaikeuksiin, erityisesti niissä tapauksissa, joissa henkilö syyllistyy odottamattomiin väkivallantekoihin.

Ystäväpiirillä on nuorten käyttäytymiseen myös iso vaikutus. Väkivaltaisesti käyttäytyvät ystävät lisäävät nuoren riskiä osallistua tappeluihin tai väkivaltarikoksiin. Nuorten kaveripiirit muodostavat omanlaisiaan toimintatapoja, arvoja ja asenteita, jotka voivat vaikuttaa merkittävästi nuorten käytökseen. Monissa tutkimuksissa havaittiin, että puhuttaessa fyysisestä väkivallasta, poikien osuus väkivallan tekijänä näytti olevan suurempi kuin tyttöjen. Kuitenkin henkisen väkivallan toteuttajia ei tutkimuksissa tunnistettu ja henkistä väkivaltaa on vaikeampi havaita. On mahdollista, että tyttöjen osuus henkisen väkivallan toteuttajina on itse asiassa suurempi, mutta tätä näkökulmaa ei ole tutkittu yhtä laajasti.

Neuropsykiatrisilla häiriöillä kuten ADHD:llä voi olla suuri vaikutus nuorten käyttäytymisen hallinnan haasteisiin. Näiden häiriöiden vaikutus sosiaaliseen vuorovaikutukseen ja emotionaalisiin taitoihin voi vaikuttaa nuoren kykyyn sopeutua ympäristöön ja noudattaa normeja.

Tämän lisäksi on tärkeä kiinnittää huomiota siihen, että ympäristötekijät kuten koulun turvallisuus ja vapaa-ajan aktiviteetit, sekä väkivaltaisten elokuvien katselu ja päihteiden käyttö, ovat osoittautuneet nuorten väkivaltaisen käyttäytymisen riskitekijöiksi. Nuorten altistuminen näille tekijöille näyttää olevan yhteydessä heidän väkivaltaiseen käyttäytymiseensä.

Nuorten väkivaltaisen käyttäytymisen taustalla vaikuttaa monimutkainen verkosto erilaisia tekijöitä, jotka kietoutuvat yhteen yksilöllisellä tavalla. Tämä monimuotoisuus korostaa tarvetta monipuoliselle ja yksilölliselle lähestymistavalle nuorten tukemisessa ja väkivallan ehkäisyssä. Monialainen lähestymistapa, joka kattaa perheet, koulut, terveydenhuollon ja yhteisön tuen, ovat avainasemassa väkivaltakäyttäytymisen vähentämisessä ja nuorten tukemisessa kohti terveempää ja tasapainoisempaa kehitystä. Vaikka monet tekijät vaikuttavat nuorten käyttäytymiseen, niiden keskinäinen vuorovaikutus korostaa tarvetta tunnistaa altistavat tekijät varhaisesti ja antaa tukea nuoren haasteisiin. Tämä voi auttaa vähentämään väkivallan riskiä ja tarjota nuorille paremmat välineet terveeseen kasvuun ja kehitykseen.

Viime aikoina julkisessa keskustelussa on pohdittu nuorisoväkivallan lisääntyessä sitä, mikä on maahanmuuttajien rooli väkivallan tekijöinä. Tutkimuksista ei saatu selkeää vastausta siihen, onko maahanmuuttajatausta yksi altistava tekijä väkivaltaiselle käyttäytymiselle. Muiden tutkimustulosten perusteella voidaan kuitenkin pohtia sitä, miten maahanmuuttajaperheiden sosioekonominen asema, kasvatuskäytännöt, kotiolot sekä nuorten psyykinen hyvinvointi vaikuttavat väkivaltaiseen käyttäytymiseen. Perheellä voi olla taustalla esimerkiksi kokemus pakomuutosta sotatilanteen vuoksi, jolloin nuorella tai muulla perheen jäsenellä voi olla traumaattisia kokemuksia. Kulttuuriset erot voivat vaikeuttaa sopeutumista Suomessa ja avun piiriin hakeutumista, jolloin nuoren paha olo voi ilmetä väkivaltaisena käyttäytymisenä.

Yhteiskunnan rooli on merkittävä nuorten väkivaltakäyttäytymisen ymmärtämisessä ja ennaltaehkäisyssä. Kouluympäristön koettu turvallisuus ja nuorten vapaa-ajan aktiviteetit, kuten väkivaltaiset pelit, ovat keskeisiä tekijöitä tässä kokonaisuudessa. Koulun rooli turvallisuuden ja positiivisen ilmapiirin luomisessa voi vähentää väkivallan riskiä nuorten keskuudessa. Alaikäisten luottamus siihen, että koulussa on turvallisia aikuisia, joille he voivat avautua vaikeistakin asioista, voi ehkäistä pahaa oloa ja tätä kautta vähentää nuorten mahdollisuutta turvautua väkivaltaan.

Samalla vapaa-ajan viettotavat, erityisesti nuorten altistuminen väkivaltaisille peleille ja muille väkivaltaisille sisällöille, ovat osa ymmärrystä siitä, miten ympäristötekijät voivat vaikuttaa nuorten käyttäytymiseen. Verkkoympäristön hallitsemattomuus voi aiheuttaa nuorissa ahdistusta, mikä voi puolestaan altistaa väkivaltaiselle käyttäytymiselle. Sosiaalisessa mediassa on helppo luoda itsestään hyvä vaikutelma, mutta toisaalta anonyyminä väkivaltaisen aineiston levittäminen on helppoa. Perheiden keskeisenä haasteena voi olla tasapainon löytäminen lasten viihteen tarjoamisen ja terveiden rajojen asettamisen välillä. Neuvoloissa ja kouluterveydenhuollossa olisi arvokasta valistaa vanhempia entistä enemmän pelien ikärajojen noudattamisen tärkeydestä sekä väkivaltaisten pelien potentiaalisista vaikutuksista lasten hyvinvointiin.

Lisätutkimus on tarpeen ymmärtääksemme alaikäisten väkivaltaisen käyttäytymisen taustatekijöitä syvällisemmin sekä tehokkaampien interventioiden kehittämiseksi nuorten tueksi. Esimerkiksi syventyvä tutkimus neuropsykiatrisista häiriöistä ja niiden vaikutuksesta nuorten väkivaltaiseen käyttäytymiseen voi avata uusia näkökulmia. Tutkimusta olisi hyvä tehdä myös kulttuurin ja kasvatuskäytänteiden vaikutuksesta väkivaltaiseen käyttäytymiseen. Lisäksi kouluympäristön vaikutus väkivallan ehkäisyssä ja nuorten sosioemotionaalisen tuen tarve kaipaavat lisää tarkastelua.

Vapaa-ajan aktiviteetit, erityisesti nopeasti kehittyvä ja muuttuva digitaalinen viihde ja sen vaikutus nuorten käyttäytymiseen, vaativat jatkuvaa seuranta ja tutkimusta. Lisätutkimus ja laajempi ymmärrys näistä tekijöistä voivat auttaa kehittämään kohdennettuja interventioita ja tukitoimia nuorten väkivallan ehkäisyyn. Yhteiskunnan roolia väkivaltaisen median rajoittajana voisi olla tarpeen harkita aktiivisemmin sekä mietittävä, miten yhteiskunnassa voitaisiin osaltaan edistää vastuullista lehdistöä ja mediaa. Lisäksi jo neuvolassa olisi tärkeä tunnistaa perheet, joissa on väkivallalle altistavia tekijöitä ja tarjota perhekohtaisesti tukea varhaisessa vaiheessa.

9 Lähteet

Afroz, J. 2015. Bullying in Elementary Schools: Its Causes and Effects on Students. Pakistan. Viitattu 18.12.2023. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1079521.pdf>

Ahtiainen, H., Mäki, N. & Määttä, S. 2020. Ulkomaalaistaustaisten lasten ja nuorten hyvinvointi Helsingissä. Helsingin kaupunki. Viitattu 14.12.2023
https://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/21_02_04_Tutkimuksia_5_Ahtiainen_Maki_Maatta_Saukkonen_Yijala.pdf

Bildjuschkin, K., Ewalds, H. & Hietämäki, J. 2020. Väkivaltakäsitteiden sanasto. THL. Viitattu 11.10.2023. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/139150/URN_ISBN_978-952-343-211-6.pdf

Bushman, B., Coyne, S. & Craig, A. 2018. Risk factors for youth violence: Youth violence commission, International Society For Research On Aggression (ISRA). The Ohio State University. Yhdysvallat. Viitattu 18.12.2023.
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC8817288/pdf/nihms-1772189.pdf>

Danielsson, P. 2022. Nuorten väkivaltarikollisuuden määrä ja piirteet poliisin tietoon tulleen rikollisuuden valossa. Keskusrikospoliisi. Tiedusteluosasto, strateginen analyysi. Viitattu 13.12.2023. <https://poliisi.fi/documents/25235045/0/raportti-nuorten-vakivaltarikollisuus-poliisi.pdf/5707ff63-fce5-b1a3-83ed-6ae62808adfa/raportti-nuorten-vakivaltarikollisuus-poliisi.pdf/raportti-nuorten-vakivaltarikollisuus-poliisi.pdf?t=1646715994222>

Decamp, W. & Ferguson, C. 2017. The Impact of Degree of Exposure to Violent Video Games, Family Background, and Other Factors on Youth Violence. Yhdysvallat. Viitattu 18.12.2023.
<https://christopherjferguson.com/Decamp%20and%20Ferguson.pdf>

- Doyle, J. & Breining, S. 2017. Birth order and delinquency: Evidence from Denmark and Florida. National Bureau of Economic Research, Cambridge. Yhdysvallat. Viitattu 18.12.2023. <https://www.journals.uchicago.edu/doi/abs/10.1086/704497>
- Eskola, J. & Suoranta, J. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino. Viitattu 16.10.2023.
- Finlex. Rikoslaki 19.12.1889/39. 2023. Viitattu 17.10.2023. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001>
- Golshiri, P., Farajzadegan, Z. & Tavakoli, A. 2018. Youth Violence and Related Risk Factors: A Cross-sectional Study in 2800 Adolescents. University of Medical Sciences. Iran. Viitattu 18.12.2023. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6233027/>
- Haikkola, L. & Myllyntaus, O. 2023. Haavoittuvassa asemassa? Aineksia lasten ja nuorten turvallisuusvajaiden arviointiin ja tiedontuotannon vahvistamiseen. Nuorisotutkimusverkosto. Viitattu 14.12.2023. https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/haavoittuvassa_aseassa.pdf
- Helenius, A-S. 2023. Riskiarviointi rikoksilla oireilevien nuorten rikollisuuden ennaltaehkäisyssä. Helsingin yliopisto. Viitattu 18.12.2023. <https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/825d9c0a-e973-4b6c-9cc9-23eac29ee370/content>
- HyTe ry. 2023. Viitattu 17.2.2024. <https://hyte.fi/>
- Ihmisoikeusliitto. 2023. Lasten oikeudet. Viitattu 17.10.2023. <https://ihmisoikeudet.net/ihmisoikeudet/lapsen-oikeudet/>
- Kaakinen, M. & Näsi, M. 2021. Nuorten rikoskäyttäytyminen ja uhrikokemukset. Helsingin yliopisto. Viitattu 18.12.2023. <https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/17bbffc7-5a82-465b-a029-f7267345703e/content>
- Kalliokoski, E. 2022. Kostavatko nuoret? Kosto-orientoituneisuuden yhteys nuorten tekemään väkivalta- ja viharikollisuuteen. Tampereen yliopisto. Viitattu 18.12.2023. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/139375/KalliokoskiEeva.pdf?sequence=2&isAllowed=y>
- Kananen, J. 2015. Kehittämistutkimuksen kirjoittamisen käytännön opas: Miten kirjoitan kehittämistutkimuksen vaihe vaiheelta. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Viitattu 3.1.2024.
- Kilpeläinen, A. & Kokko, N. 2022. Päihteiden ylisukupolviset vaikutukset voidaan selittää oikea-aikaisella tuella. Lapin ensi- ja turvakoti ry. Viitattu 17.1.2024.

<https://ensijaturvakotienliitto.fi/lapinensijaturvakoti/blogi/paihteiden-ylisukupolviset-vaikutukset-voidaan-selattaa-oikea-aikaisella-tuella/>

Kylmä, J. & Juvakka, T. 2007. Laadullinen terveystutkimus. 1. Painos. Helsinki: Edita Prima Oy. Viitattu 17.1.2024.

Käypä hoito -suositus 2019. ADHD (aktiivisuuden ja tarkkaavuuden häiriö). Suomalaisen Lääkäriseuran Duodecimin, Suomen Lastenneurologisen yhdistys ry:n, Suomen Lastenpsykiatriyhdistyksen ja Suomen Nuorisopsykiatrisen yhdistyksen asettama työryhmä. Helsinki: Suomalainen Lääkäriseura Duodecim, 2019. Viitattu 13.12.2023.

<https://www.kaypahoito.fi/hoi50061>

Käypähoito -suositus 2018. Käytöshäiriöt (lapset ja nuoret). Suomalaisen Lääkäriseuran Duodecimin, Suomen lastenpsykiatriyhdistyksen, Suomen nuorisopsykiatrisen yhdistyksen ja Suomen Psykiatriyhdistyksen Nuorisopsykiatrisen jaoksen asettama työryhmä. Helsinki: Suomalainen Lääkäriseura Duodecim, 2018. Viitattu 13.12.2023.

<https://www.kaypahoito.fi/hoi50118>

MLL 2021. Mediaväkivalta. Viitattu 14.12.2023. <https://www.mll.fi/vanhemmille/tietoa-lapsiperheen-elamasta/hyvinvointia-digiajassa/haitalliset-mediasisallot/mediavakivalta/>

MLL 2023. Väkivalta perheessä. Viitattu 13.12.2023. <https://www.mll.fi/vanhemmille/tukea-perheen-huoliin-ja-kriiseihin/vakivalta-perheessa/>

Mielenterveystalo 2023. Neuropsykiatriset vaikeudet. Viitattu 13.12.2023.

<https://www.mielenterveystalo.fi/fi/neuropsykiatriset-vaikeudet>

Mielityinen, L., Hautamäki, S. & Hakala, V. 2023. Lasten ja nuorten väkivaltakokemukset 2022 Määrät, piirteet ja niiden muutokset 1988-2022. Sosiaali- ja terveysministeriö. Viitattu 18.12.2023.

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164616/STM_2023_5_J.pdf

Oulasmaa, L., Riala, K. & Riipinen, P. 2023. Nuoren mielenterveyshäiriö ja joutuminen väkivaltarikoksen uhriksi. Duodecim 139 (11). Viitattu 30.10.2023.

<https://www.duodecimlehti.fi/duo17712>

Oulasmaa, L. 2022. Predictive factors for exposure to severe hospital-treated physical and sexual assaults. Oulun yliopisto. Viitattu 18.12.2023.

<http://jultika.oulu.fi/files/isbn9789526233321.pdf>

Pelastakaa Lapset ry 2020. Lapsen ääni 2020 -raportti. Viitattu 14.12.2023

https://www.pelastakaalapset.fi/wp-content/uploads/2023/07/lapsen-aani-2020-raportti_osa2.pdf

Puustjärvi, A. & Repokari, L. 2017. Lasten käyttöhäiriöihin tulee puuttua ajoissa. Suomen lääkärilehti. Vuosikerta 72, Nro 21. Viitattu 13.12.2023.

<https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/cdbecf3c-db86-44c0-b5b7-b74fc4107b4d/content>

Puska, M. 2019. Nuoret fyysisen väkivallan tekijöinä. Jyväskylän yliopisto. Viitattu 18.12.2023

<https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/65785/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201910084363.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Reunanen, H. 2016. Varjosta valoon -perheväkivaltaa kohdanneiden pienten lasten moniammatillinen auttamistyö. Viitattu 13.12.2023.

<https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/99968/gradu07333.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Rikosseuraamuslaitos. 2022. Nuorisorangaistus. Viitattu 15.9.2023.

<https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/seuraamukset/yhdyskuntaseuraamustyo/nuorisorangistus.html>

Rikosuhripäivystys. 2019. Väkivallan monet kasvot -ja termit. Viitattu 17.10.2023.

<https://www.riku.fi/rikosuhripaivystys/riku-lehti/riku-lehti-2-2019/5035-2/>

Rytkönen, M. 2013. Kehityskulkuja ja väliintuloja - Ekologinen näkökulma vakavan väkivallanteon tehneiden nuorten sosioemotionaalisen terveyden kehitykseen. Itä-Suomen yliopisto. Viitattu 18.12.2023.

https://erepo.uef.fi/bitstream/handle/123456789/12573/urn_isbn_978-952-61-1174-2.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. KvaliMOTV-Menetelmäopetuksen tietovaranto. 2006. Tampere. Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu

30.10.2023. https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_4.html

Salminen, A. 2011. Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyypeihin ja hallintotieteellisiin sovelluksiin. Viitattu 9.10.2023.

<https://osuva.uwasa.fi/handle/10024/7961>

Sarwar, S. 2016. Influence of Parenting Style on Children's Behaviour, University of Loralai.

Pakistan. Viitattu 18.12.2023. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2882540

TENK 2023. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa.

Viitattu 18.12.2023. <https://tenk.fi/fi/ohjeet-ja-aineistot/HTK-ohje-2012>

TENK 2019. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi suomessa. Viitattu 30.10.2023. https://tenk.fi/sites/default/files/2021-01/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2020.pdf

Turkka, H. & Saarholm, J. 2023. Lasten ja nuorten rikokset- opas ennaltaehkäisyyn ja rikoskierteiden katkaisuun. Keuruu. Viitattu 14.12.2023.

THL 2021. Lapsen väkivallaton kasvuympäristö. Viitattu 14.12.2023. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/turvallisuuden-edistaminen/lapsen-vakivallaton-kasvuymparisto>

THL 2023. Nuorten välinen väkivalta. Viitattu 5.10.2023. <https://thl.fi/fi/web/vakivalta/eriyhmat-ja-vakivalta/nuorten-valinen-vakivalta>

Vilka, H. 2023. Kirjallisuuskatsaus metodina, opinnäytetyön osana ja tekstilajina. Viitattu 8.10.2023.

WHO 2002. World report on violence and health. Viitattu 17.10.2023. <https://www.who.int/publications/i/item/9241545615>

WHO 2023. Youth violence. Viitattu 17.10.2023. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/youth-violence>

Whipp, A. 2021. Associations with childhood aggressive behaviour using multiple raters: co-occurrence, antisocial personality disorder prediction, and biomarkers. Helsingin yliopisto. Viitattu 18.12.2023. <https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/259b7f0d-bdf5-4d81-b439-ea2f6a755f39/content>

Taulukot

Taulukko 1: Aineiston sisäänotto- ja poissulkukriteerit

Taulukko 2: Tietokantojen aineistohaku

Taulukko 3: Aineistoista saadut ylä- ja alateemat

10 Liitteet

Liite 1: Tutkijan taulukko

Liite 1: Tutkijan taulukko

Tekijä(t), vuosi, maa, nimi, julkaisukanava	Tutkimuksen tarkoitus	Tutkimuksen otos	Tutkimusmenet elmä	Keskeiset tulokset
Jan, Afroz; Husain, Shafqat, 2015, Pakistan, Bullying in Elementary Schools: Its Causes and Effects on Students, Journal of Education and Practice.	Ymmärtää kiusaamisen luonne, ja löytää kiusaamisen taustalla olevat syyt.	N=234 kahdeksaluokka laista	Kyselylomake, joka tehtiin aiemmin tehdyn kirjallisuuskatsa uksen pohjalta.	Kiusaamisen taustalla on monia eri syitä.
Rytkönen, M. 2013. Suomi. Kehityskulkuja ja väliintuloja- Ekologinen näkökulma vakavan väkivallanteon tehneiden nuorten sosioemotionaa lisen terveyden kehitykseen, Publications of the University of Eastern Finland.	Kuvata vakavan väkivallanteon tehneiden nuorten sosioemotionaa lisen terveyden kehitystä, kehityksen konteksteja kotona ja koulussa sekä sosiaali- ja terveydenhuollo n tarjoaman tuen toteutumista.	N=30, ikäjakauma 15- 22 v	Laadullinen tutkimus, sisällön analyysi	Nuoren vakavaa väkivaltaa edeltävä sosioemotionaa lisen terveyden kehityskulku määrittänyt nuoren sosioemotionaa lisen ominaispiirteid en ja käyttäytymisen sekä ympäristön välisessä vuorovaikutuks essa ja sen myötävaikutust en tuloksena.
Oulasmaa, L. 2022. Suomi. Predictive factors for exposure to severe hospital- treated physical and sexual assaults, Oulun yliopisto.	Tutkimus esittelee eri häiriöihin liittyviä väkivallalle altistavia riskitekijöitä häiriöryhmittäin.	N=508, ikäjakauma 13- 17 v	Regressio analyysi	Tarjoaa tärkeää tietoa erilaisista nuoruuteen liittyvistä kliinisistä ja sosiodemografis ista ennustavista tekijöistä, jotka voivat johtaa myöhempään vakaviin hyökkäyksiin.

<p>Whipp, A. 2021, Suomi. Associations with childhood aggressive behavior using multiple raters: co-occurrence, antisocial personality disorder prediction, and biomarkers.</p>	<p>Ymmärtää aggressiivista käyttäytymistä lapsuudessa kyseisten näkökulmien osalta: käyttäytymismallit, arvioijien väliset erot, aggression alatyypit, nuorten aggressio nuoren aikuisen persoonallisuushäiriön ennustajana ja aggression biomarkkerit.</p>	<p>N=960</p>	<p>Raportointi</p>	<p>Lapsuuden aggressiota esiintyy säännöllisesti ulkoistavan käyttäytymisen ja alhaisten sosiaalisten taitojen kanssa samanaikaisesti.</p>
<p>Kalliokoski, E. 2022. Suomi. Kostavatko nuoret? Kosto-orientoituneisuuden yhteys nuorten tekemään väkivaltaan ja viharikollisuuteen. Tampereen yliopisto.</p>	<p>Tarkoituksena on selvittää, minkälainen yhteys nuorten kosto-orientaatiolla on nuorten tekemään väkivaltaan.</p>	<p>N=6061, ikäjakauma 15-17 v.</p>	<p>Määrällinen tutkimus</p>	<p>Kosto-orientoituneisuus näyttäisi vaikuttavan negatiivisesti tehtyjen viharikosten määrään.</p>
<p>Golshiri, P., Farajzadegan, Z., Tavakoli, A. Youth Violence and Related Risk Factors: A Cross-sectional Study in 2800 Adolescents. 2018. University of Medical Sciences, Isfahan, Iran.</p>	<p>Tavoitteena on selvittää väkivallan esiintyvyys ja siihen liittyvät riskitekijät.</p>	<p>N=2800 11-18-vuotiaita</p>	<p>Poikittaistutkimus</p>	<p>Perheväkivalta raportoiilla opiskelijoilla ja väkivaltarikollisten sisaruksilla on suurempi taipumus väkivaltaan.</p>
<p>Mielityinen, L., Hautamäki, S. & Hakala, V. Suomi. 2023. Lasten ja nuorten</p>	<p>Kansallisessa lapsiuhritutkimuksessa selvitettiin kuudes- ja yhdeksäsluokkala</p>	<p>N= 700 koulua ja 23 049 oppilasta.</p>	<p>Kysely lomake</p>	<p>Henkinen perheväkivalta nuoremmilla lisääntynyt, fyysisen väkivallan</p>

<p>väkivaltakokemukset 2022 Määrät, piirteet ja niiden muutokset 1988-2022. Sosiaali- ja terveysministeriö.</p>	<p>isten lasten ja nuorten väkivaltakokemusten yleisyyttä sekä niiden muutoksia viimeisten 34 vuoden aikana.</p>			<p>vakavuus on vähentynyt, seksuaaliväkivallan kokemukset lisääntyvät erityisesti tyttöjen keskuudessa lievemmissä muodoissa, ja väkivallasta kerrotaan useimmiten lähipiirille.</p>
<p>Kaakinen, M. & Näsi, M. Suomi. 2021. Nuorten rikoskäyttäytyminen ja uhrikokemukset . Helsingin yliopisto.</p>	<p>Kyselyiden avulla kerätään tietoa suomalaisten yhdeksäsluokkalaisten eli 15-16-vuotiaiden rikoskäyttäytymisestä.</p>	<p>N= 5 674</p>	<p>Kysely sähköisellä lomakkeella</p>	<p>Osa nuorten tekemistä rikoksista näyttää tulevan entistä todennäköisemmin poliisin tietoon. Nuorten rikollisuutta koskevat asenteet näyttävät muuttuneen osin hyväksyvämmiksi.</p>
<p>Puska, M. 2019. Suomi. Nuoret fyysisen väkivallan tekijöinä. Jyväskylän yliopisto.</p>	<p>Tutkielman tehtävänä on selvittää, millaiset tekijät selittävät yhdeksäsluokkalaisten nuorten väkivaltaista rikoskäyttäytymistä.</p>	<p>N=6061</p>	<p>Määrällinen tutkimus</p>	<p>Sosiaalityössä tulisi kiinnittää huomiota erityisesti siihen, että nuoret tekevät kaikenlaisia rikoksia useammin ryhmässä kuin yksinään.</p>
<p>Helenius, A-S. 2023. Suomi. Riskiarviointi rikoksilla oireilevien nuorten rikollisuuden ennaltaehkäisyssä. Helsingin yliopisto.</p>	<p>Tutkimuksessa tarkastellaan riskiarvioinnin ja asiakassuunnitelman tekoa Oikeusministeriön rikoksilla oireilevien nuorten toimintamallin pilottihankkeissa .</p>	<p>N=11</p>	<p>Laadullinen tutkimus</p>	<p>Työ nuorten kanssa tuo haasteita, joita ovat mm. moniongelmaisuus, luottamuksen puute ja motivaation vaihtelu erityisesti rikoksilla oireilevien nuorten</p>

				parissa. Ratkaisuksi tarvitaan joustavaa, moniammatillista lähestymistapa, joka helpottaa nuorten sitoutumista ja palveluiden tarjoamista.
Bushman, B., Coyne, S. & Craig A. 2018. Yhdysvallat. Risk factors for youth violence: Youth violence commission, International Society For Research On Aggression (ISRA). The Ohio State University.	Selkeyttää ongelmaa siitä, miten nuoret ajautuvat väkivaltaiseen käyttäytymiseen .	Ei käy ilmi artikkelista	Kirjallisuuskatsaus	Väkivallan ilmenemistä voidaan vähentää interventioilla, jotka keskittyvät, empatiaan, toisen näkökulman ymmärtämiseen , sosiaalisen ongelmanratkaisu ja konfliktien ratkaisemiseen.
Sarwar, S. 2016. Pakistan. Influence of Parenting Style on Children's Behaviour, University of Loralai.	Ymmärtää suhdetta vanhemmuustyylien ja rikollisen käyttäytymisen välillä ja tutkia eroja pakistanilaisten vanhemmuustyyliä ja nuorten rikollisen käyttäytymisen välillä.	Pieni otos, kaksi äitiä	Laadullinen tutkimus	Autoritäärinen vanhemmuustyylisi lisää nuorten riskiä rikollisuuteen, sillä autoritäärisyys lisää riskiä nuoren kapinointiin.

<p>Doyle, J. & Breining, S. 2017. Yhdysvallat. Tanska, Florida. Birth order and delinquency: Evidence from Denmark and Florida. National Bureau of Economic Research, Cambridge.</p>	<p>Selvittää, onko syntymäjärjestyksellä vaikutusta rikollisuuteen.</p>	<p>1960-2010 tanskassa syntyneet 1992-2002 Floridassa syntyneet</p>	<p>Data-analyysi</p>	<p>Toiseksi syntyneet pojat ovat huomattavasti todennäköisemmin rikollisuusongelmia vanhempiin sisaruksiinsa verrattuna.</p>
<p>Decamp, W. & Ferguson, C. 2017. Yhdysvallat. The Impact of Degree of Exposure to Violent Video Games, Family Background, and Other Factors on Youth Violence. Springer Science+Business Media New York 2016.</p>	<p>Selvittää väkivaltaisen videopelien yhteys väkivaltaiseen käyttäytymiseen.</p>	<p>N= 9000</p>	<p>Regressioanalyysi</p>	<p>Vanhempien ja nuoren välisellä kiintymyssuhteella sekä nuoren avoimuus liittyvät vahvasti siihen, että nuorella on pienempi riski syyllistyä väkivaltaan.</p>